

Jaarverslag 2019

Diocesane Caritas Instelling Bisdom Rotterdam

Datum: 29 april 2020

Jaarverslag 2019

“Mensen die in armoede leven hebben te maken met chronische stress, omdat ze continu in de overlevingsstand staan. In de schuldhulpverlening hoor je wel eens dat iemand niet op komt dagen op een afspraak met een hulpverlener of een ondoordachte uitgave doet. Dat hoeft geen gebrek aan motivatie te zijn. Zo reageert het brein door de chronische stress.”

Een ander gevolg van chronische stress is dat de remmende werking van de hersenen verloren gaat: “Je ziet dat mensen die in armoede leven, soms moeite hebben hun emoties te beheersen. Ze doen vaker dingen die ze zouden moeten laten, hebben minder geduld en vinden het moeilijk iets te plannen of organiseren. Een dame vertelde me dat ze elke dag ergens naartoe ging, waarvoor ze twee uur moest lopen. Ik vroeg waarom ze niet met de fiets ging, want ze had een fiets. Het is echt waar wat ik u nu zeg, ze had er niet over nagedacht. Dat is wat stress met mensen doet.”

Jacqueline Beekman, senior adviseur armoede en schulden bij Sociaal Werk Nederland, tijdens de werkconferentie Armoede en Schulden op 5 juni 2019 in Delft

Bron: websitebericht Vijf tips over hoe je mensen in armoede het beste kunt helpen, 14 juni 2019

“Het is nodig dat caritas in onze tijd een duidelijk en herkenbaar gezicht heeft. Enerzijds is er goed beheer van de gelden nodig en anderzijds is het nodig activiteiten te ontplooiën. Voor beide hebben jullie je ingezet. Jullie hadden oog voor de verschillen tussen stad en platteland en ook voor de noden van PCI'en zelf in parochies. Daarom werd een solidariteitsfonds opgericht, waar PCI'en een beroep op kunnen doen als ze een nood zien die ze zelf niet kunnen lenigen.”

Algemeen econoom John Bakker tijdens het afscheid van de twee bestuursleden Wilbert van Erp en Jan Kroft op de DCI-vergadering van 25 september 2019

Bron: websitebericht DCI neemt afscheid van voorzitter en secretaris, 2 oktober 2019

“In Den Haag stappen mensen die hulp nodig hebben wel makkelijker op de kerk af, dan bij ons op het platteland. Wij bereiken mensen met financiële noden vooral via de pastorale beroepskrachten. Wat diaken Van Adrichem noemde, was het contact met artsen om mensen met noden op het spoor te komen. Graag wil ik uitzoeken of wij daar ook mogelijkheden toe hebben.(...)”

En met z'n allen met een bus mee, dat heeft ook iets. Het is leuk om met andere mensen van de caritas in gesprek te gaan en te horen wat er speelt. Je leert mensen kennen, en we hebben lijntjes gelegd om makkelijk contact te zoeken, wanneer we elkaar nodig hebben.”

Corinda Jacobs, voorzitter PCI De Heilige Familie over de Projectentocht op 12 oktober 2019

Bron: websitebericht Projectentocht Den Haag samen eten als rode draad door diaconale projecten, 22 oktober 2019

Algemeen

De DCI heeft als doel het op diocesaan niveau ondersteunen van het beleid inzake caritas en diaconie teneinde ertoe bij te dragen dat deze een blijvende en herkenbare plaats hebben in het bisdom Rotterdam. In het bijzonder heeft zij tot taak het beheer van een deel van de gelden uit de verplichte afdracht van de PCI-en en de toekenning van subsidies uit deze gelden.

Vijf keer per jaar komt het bestuur van de DCI bijeen om de ingediende aanvragen te beoordelen en bespreekt het initiatieven om de diaconale bewustwording te bevorderen bij parochianen, vrijwilligers en PCI-bestuurders.

Bewustwording

Het bevorderen van de diaconale bewustwording gebeurt in nauwe samenwerking met het bisdom, in het bijzonder met de medewerker diaconie van de afdeling Pastorale Dienstverlening en met de afdelingen Pers en Communicatie en de Kanselarij.

'Ik zie je. Aandacht voor eenzaamheid'

In het Kerstnummer van Tussenbeide van 2018 was een begin gemaakt met een serie artikelen over 'Ik zie je. Aandacht voor eenzaamheid'. Na de zeven bijdragen in het Kerstnummer volgden nog vier bijdragen in april, twee in juli en drie in de herfst. In totaal zijn er dus 16 artikelen verschenen. Een gezamenlijke werkgroep van enige DCI-leden en bisdommedewerkers droeg zorg voor de opzet en planning van deze serie.

Duurzaamheid en geloof

Op dezelfde wijze is ook de voorbereiding van een nieuwe serie rond een diaconaal thema gestart. Daarbij is gekozen voor het thema 'duurzaamheid en geloof'. Twee motieven speelden een belangrijke rol bij de keuze voor dit thema. In mei 2020 is het vijf jaar geleden, dat paus Franciscus de encycliek 'Laudato Si'. Over de zorg voor ons gemeenschappelijk huis.' publiceerde. En maatschappelijk is er veel aandacht voor de energietransitie en het gevaar van een nieuwe sociale kwestie: een verscherping van de kloof tussen rijk en arm, omdat de eerste groep wel huis en vervoer kan verduurzamen met behulp van subsidies en de tweede groep niet. In het Kerstnummer van Tussenbeide 2019 verschenen vijf praktijkverhalen en twee beschouwende artikelen. Het project wordt voortgezet in 2020.

Armoedeonderzoek 2019

Elke drie jaar doen de kerken in Nederland onderzoek naar de financiële hulpverlening door diaconieën, parochiële caritas instellingen en andere kerkelijke organisaties. De DCI heeft hieraan ook financieel bijgedragen. In het voorjaar zijn de PCI-en gevraagd om de vragenlijst in te vullen en de bedragen door te geven die zij in 2018 hadden besteed aan individuele en collectieve financiële hulpverlening. Op 8 november zijn de resultaten gepresenteerd op een landelijke bijeenkomst in de Pauluskerk in Rotterdam. De DCI heeft het voornemen om aan dit onderzoek aandacht te besteden tijdens een van de bijeenkomsten in het voorjaar van 2020.

Caritaszuil

In 2017 is de DCI gestart met de ontwikkeling van een caritaszuil als middel om de PCI zichtbaar te maken in de kerkgebouwen en de parochianen bij haar werk te betrekken. De zuil kan als een modern Antoniusblok achter in de kerk worden geplaatst. Eind 2018 waren tien zuilen beschikbaar voor een pilot. Die zijn aangeboden aan de PCI-en. In de eerste helft van 2019 is voor alle caritaszuilen een plek gevonden. Eind 2020 zal worden onderzocht, of de caritaszuil bijdraagt aan de bekendheid en toegankelijkheid van de betreffende PCI of caritaswerkgroep.

Ontmoeting bisschop van Rotterdam

In september 2019 vond de jaarlijkse ontmoeting van de DCI met de bisschop plaats. De DCI informeerde de bisschop over de bestuurswisselingen, die later dat jaar zouden plaats vinden. Het belangrijkste gespreksonderwerp was de relatie tussen diaconie en de zorg voor de schepping, vanwege de plannen voor het Kerstnummer van Tussenbeide (zie boven). Deze inhoudelijke uitwisseling heeft niet alleen richting gegeven aan de invulling van de serie in Tussenbeide, maar heeft ook geleid tot de planning van enige bijeenkomsten van de DCI in 2020.

Ambitienota 2019-2022

In het najaar van 2018 had de DCI de derde Ambitienota vastgesteld voor de periode van 2019-2022.

- het stimuleren van PCI bestuurders om niet te wachten tot hulpvragers de weg naar de PCI weten te vinden, maar actief op zoek te gaan;
- het adviseren van PCI bestuurders over het zoeken naar ‘nieuw geld’ nu de rendementen op vermogens historisch laag zijn. Dit is gekoppeld aan een grotere naamsbekendheid van de lokale PCI en het stimuleren van het diaconaal bewustzijn van kerkgangers en andere parochianen, jong en oud;
- het zichtbaarder maken van wat parochianen doen op diaconaal gebied buiten het strikte parochieverband. Dit ‘maatschappelijk kapitaal’ wordt onvoldoende (h)erkend;
- het adviseren over zinvolle en voldoening gevende rollen en uitdagingen in een gefuseerde PCI;
- het bevorderen dat PCI bestuurders eerst naar de buur PCI kijken alvorens geld te doneren aan algemene goede doelen dichtbij of ver weg;
- het stimuleren van nieuwe diaconale initiatieven door parochies en PCI-en, door ondersteuning bij het ontwikkelen van projectaanvragen en door financiering van projecten.

De DCI heeft diverse keren gesproken over de wijze waarop deze ambities kunnen worden verwezenlijkt. Zij gaf daarbij prioriteit aan de laatste ambitie. Omdat signalen waren opgevangen, dat de parochie De Vier Evangelisten plannen had om lokaal een project Steungezin op te zetten, is contact gezocht met deze parochie en is gezamenlijk bekeken hoe dit diaconale initiatief van de grond zou kunnen komen. Dat bleek meer voeten in de aarde te hebben dan aanvankelijk verwacht. Een belangrijke factor voor succes is de aanwezigheid van een lokale trekker met voldoende tijd.

Bemiddeling

De medewerker Caritas die het DCI-bestuur ondersteunt, heeft in 2019 twaalf aanvragen kunnen onderbrengen bij andere partijen voor een gehonoreerd bedrag van € 19.750. De gegevens hierover vindt u niet terug in het financiële jaarverslag of in de lijst van toekenningen. Deze makelaarsfunctie ontstond in 2013 en was niet voorzien bij de oprichting van de DCI. Inmiddels is het bemiddelen voor en coördineren van aanvragen een vast onderdeel van de werkzaamheden. Deze investering in tijd heeft zich financieel vertaald in geen (of soms een lagere) bijdrage door de DCI, terwijl deze projecten wel gestart konden worden.

Verzoeken om ondersteuning van projecten

In 2019 heeft de DCI 36 aanvragen in behandeling genomen en 34 toegekend voor een totaalbedrag van 188.000 euro. Dat waren er meer dan in het jaar ervoor. Bijna een derde van haar bestedingen is ingezet voor projecten voor kinderen, jongeren en studenten. Met deze impuls voor het jongerenwerk onderstreept de DCI het belang van het bouwen aan een netwerk (van jonge schouders) onder het diaconale werk. Een ander cluster uitgaven betreft de ondersteuning van drie gemeenschappen van vrouwelijke religieuzen in het bisdom (de blauwe zusters in Den Haag, de zusters Missionarissen van naastenliefde in Rotterdam en de zusters van Maria Matutina in Dordrecht) in de richting van financiële zelfstandigheid. Twee oud-bestuursleden van de DCI onderhouden de directe contacten met deze vrouwelijke religieuzen. Omdat de meeste leden van de drie gemeenschappen niet uit Nederland afkomstig zijn, houdt de ondersteuning soms ook een stukje praktische inburgering in de Nederlandse samenleving en cultuur in.

Steunfonds DCI

In 2019 zijn twee aanvragen ingediend voor het Steunfonds DCI. Beide aanvragen zijn afgewezen, omdat ze niet voldeden aan de criteria.

Verbindingen met de achterban

De DCI heeft de volgende activiteiten ondernomen:

- Op 5 juni 2019 organiseerde de DCI samen met de medewerker diaconie van het bisdom de werkconferentie ‘Armoede en schulden’ in Delft. Jacqueline Beekman van Sociaal Werk Nederland hield een boeiende presentatie over armoede, schulden en stress voor ruim 30 deelnemers.
- Op 12 oktober 2019 organiseerde de DCI samen met de medewerker diaconie van het bisdom een Projectentocht in Den Haag. De dertig deelnemers maakten op locatie kennis met de diaconale activiteiten van resp. De parochie De Vier Evangelisten, de Blauwe Zusters en de internationale Engelstalige parochie Church of Our Saviour.

- bij bijzondere activiteiten van het bisdom, parochies of diaconale projecten is waar mogelijk een afvaardiging van de DCI aanwezig geweest;
- met andere (vermogens)fondsen werd ‘collegiaal’ overlegd;
- na iedere DCI-vergadering is in de Nieuwsbrief Dienen melding gemaakt van de toekenningen. Zo nodig is extra aandacht gegeven aan andere onderwerpen, zoals vacatures, benoemingen van nieuwe bestuursleden, de caritaszuil en het Steunfonds,
- op de website www.bisdomrotterdam.nl/dci zijn periodiek de gedane toekenningen vermeld;
- In het bisdomblad Tussenbeide is berichtgeving over de DCI verschenen.

Bestuurssamenstelling 2019

Het DCI bestuur bestond op 1 januari 2019 uit:

De heer W.A. van Erp, voorzitter
 De heer J.H.M. Kroft, secretaris
 De heer G.A.L.M. Nijenstein, penningmeester
 De heer J.C.G.M. Bakker, lid
 De heer T.J.S. Boesten, lid
 De heer J.J. Dooremalen, lid
 De heer F.C.T. Swagemakers, lid

De DCI liet zich in het verslagjaar bijstaan door:

De heer P.G.M. van der Burg, adviseur
 De heer C.A.F. de Vette, adviseur

In september heeft het bestuur afscheid genomen van de heren W. van Erp en J. Kroft. Zij werden vervangen door resp. de heer J. Aartman en mevr. T. Heemskerk-de Boer. Het bestuur werd tevens uitgebreid met diaken J. van Adrichem, via welke de DCI ook een directe verbinding krijgt met de diakenkring.

De heer F. Swagemakers is bereid gevonden voorzitter te worden. Omdat de tweede termijn van de heer G. Nijenstein in april 2020 afloopt, is besloten om de invulling van de functies van secretaris en penningmeester uit te stellen tot het voorjaar van 2020.

Het DCI bestuur bestond op 31 december 2019 uit:

De heer F.C.T. Swagemakers, waarnemend voorzitter
 De heer G.A.L.M. Nijenstein, penningmeester
 De heer J.N.L.M. Aartman, lid
 De heer J.P.H.M. van Adrichem, lid
 De heer J.C.G.M. Bakker, lid
 De heer T.J.S. Boesten, lid
 De heer J.J. Dooremalen, lid
 Mevrouw C.W.E. Heemskerk-de Boer, lid

Ondersteuning van het DCI-bestuur

Het bestuur werd vanuit de Sectie Dienen van het bisdom Rotterdam geadviseerd door de heer J.H.M. Maasen. Mevrouw M.M.J. Wijsman (medewerker Caritas) stond het bestuur terzijde, vooral bij de voorbereiding van de vergaderingen, bij het afhandelen van ingediende verzoeken om ondersteuning en bij de uitvoering van door de DCI genomen besluiten. Daarnaast besteedde zij tijd aan het bemiddelen voor aanvragen (en de voorbereiding en verantwoording hiervan) bij andere partijen en het adviseren en ondersteunen van diaconale projecten, diaconale sleutelfiguren en organisaties rondom organisatie en administratie, fondsenwerving en de verantwoording hiervan.

Toekenningen in 2019

- € 12.000 voor ondersteuning van de zelfredzaamheid van de zusters van Maria Stella Matutina te Dordrecht
- € 2.400 voor het Rotterdamse jongerenproject DWARS
- € 2.000 voor het jongerenproject Opstap Rotterdam
- € 5.000 voor een kenniscentrum voor internationale en migrantenkerken in Den Haag
- € 12.000 voor het Haagse MOC
- € 7.500 voor ondersteuning van studenten door de studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
- € 3.500 voor DiaconAction 2019
- € 10.000 voor internationale ontmoeting en onderlinge steun in centrum Rotterdam
- € 3.500 voor Casa Tiberias (Rotterdam)
- € 597,90 voor ondersteuning van Haagse dak- en thuislozen
- € 500 voor levensmiddelen voor de Blauwe Zusters in Den Haag
- € 5.000 als ondersteuningsfonds voor congregaties
- € 12.500 voor een bisdomproject rond duurzaamheid
- € 5.000 voor de stichting Vers & Vrij in Den Haag om armoede en voedselverspilling tegen te gaan
- € 6.000 voor het MOC in de Haagse Schilderswijk
- € 15.000 voor ondersteuning van het studentenpastoraat in de Rotterdamse Eendrachtskapel
- € 500 voor een boottocht van M25 Leiden voor dak- en thuislozen
- € 3.500 voor Stichting Nuestra Casa in Rotterdam
- € 1.500 voor het Rotterdamse jongerenproject The Challenge van Stichting Mara
- € 1.764,60 voor het Willibrord Kinderkamp van de Haagse parochie Maria Sterre der Zee
- € 5.000 voor Stichting Straatpastoraat Den Haag
- € 3.500 voor ondersteuning van de zusters van Maria Stella Matutina in Dordrecht
- € 1.500 voor ondersteuning van het Rotterdamse huis van de Missionarissen van Naastenliefde
- € 750 voor het Vader Voorleesproject op verzoek van PCI van de Parochie H. Thomas
- € 12.500 maximaal voor de zomerkampen van het bisdom Rotterdam
- € 5.000 voor het Perspectieffonds van Exodus Zuid-Holland
- € 7.500 voor een diocesaan jongerenproject
- € 7.500 voor Stichting Present Zoetermeer
- € 7.500 voor huisvesting van de Blauwe Zusters in de H. Antonius van Padua in Den Haag
- € 5.000 voor een diocesaan begeleidend project rondom The Passion in Dordrecht
- € 4.000 voor het jongerenproject M25 Leiden Regio van De Bakkerij in Leiden
- € 2.500 voor ondersteuning van het Katholiek Dovenpastoraat
- € 1.500 voor het ErNASmusfonds van de Rotterdamse Nico Adriaans Stichting
- € 5.000 voor een kenniscentrum voor internationale en migrantenkerken in Den Haag